

Отже, приходимо до висновку, що усі вищезазначені автори єдині в тому, що називають збут важливою складовою процесу розширеного відтворення, і, що без налагодження ефективно функціонуючої системи збуту товарів не можуть успішно розвиватись сфера виробництва й економіка в цілому.

Література

1. Балабанова Л. В. Маркетинг: Підручник. – Донецьк, 2002. – 562 с.
2. Бурцев В.В. Внутренний контроль сбытовой деятельности предприятий в современных условиях хозяйствования // Менеджмент в России и за рубежом. – 2007. – № 6. – С. 145–151.
3. Орлов П. А. Збутова діяльність промислових підприємств: теорія та напрями розвитку. Монографія // П. А. Орлов, Г. О. Холодний, М. А. Борисенко та ін. – Харків: ХНЕУ, 2008. – 232 с.

Сиром`ятникова А.Г., Білоножко М.М.

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО ЕФЕКТУ ЗАХОДІВ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА БУДІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

У світовій практиці давно відомо, що найбільші фінансові витрати пов'язані з охороною праці підприємство несе із-за нещасних випадків на виробництві. У їх підрахунку є свої складності: більшість витрат на перший погляд не видно, в той же час існує немало способів класифікації фінансових втрат від нещасних випадків. Витрати компанії взагалі розділяються на прямі і непрямі. [3, с.25]. Прямі витрати по нещасному випадку включають заробітну плату за період відсутності потерпілого на роботі, вартість його медичного обслуговування, медикаментів та інші витрати, пов'язані з нещасним випадком. До непрямих витрат можна віднести: втрата робочого часу інших, окрім потерпілого, осіб, а також збиток, нанесений майну і продукції організації і втрачений престиж компанії, оплата праці юристів, штрафи і т. п. [5,6, с. 245,132].

Соціальний ефект може бути розрахований за наступною схемою:

1) Розраховується коефіцієнт частоти травматизму $K_{ч}$, який є кількістю нещасних випадків, що розраховується на 1000 працюючих за певний період:

$$K_{ч} = \frac{N}{P} * 1000, \quad (1)$$

де N - кількість нещасних випадків, що сталися за даний період;

P - середньообліковий склад працівників за даний період.

2) Розраховується коефіцієнт тяжкості $K_{т}$, який є усередненою кількістю днів непрацездатності за лікарняними листами за даний період і визначається за формулою:

$$K_T = \frac{\sum D}{N}, \quad (2)$$

де $\sum D$ - сумарна кількість днів непрацездатності по травматизму за даний період.

3) Розраховується коефіцієнт частоти нещасних випадків із смертельним результатом, який є кількістю нещасних випадків із смертельним результатом, що приходяться на 1000 працюючих, і розраховуються за формулою:

$$K_{CM} = \frac{N_{CM}}{P} * 1000, \quad (3)$$

де N_{CM} - кількість нещасних випадків із смертельним результатом за даний період.

4) Для узагальнення даних виробничого травматизму використовують коефіцієнт умовних трудових втрат, що визначається за формулою:

$$K_{узаг} = K_{ч} * K_T + K_{CM} * K_{у}, \quad (4)$$

де $K_{узаг}$ - коефіцієнт умовних трудових втрат;

$K_{у}$ - умовна тяжкість наслідків нещасного випадку з летальним результатом, людино-дня.

Для оцінки скорочення виробничого травматизму використовують формулу:

$$\Delta K_{узаг} = K_{узаг}^i - K_{узаг}^{(i+1)}, \quad (5)$$

де $\Delta K_{узаг}$ - показник економії трудових втрат;

$K_{узаг}^{(i+1)}$ – умовні трудові втрати відносно до впровадження заходів і після.

Визначення економічного ефекту від заходів по поліпшенню охорони праці здійснюється зіставленням витрат на заходи по поліпшенню охорони праці S і матеріальних наслідків від виробничого травматизму Z .

Витрати на охорону праці S відбивають активну діяльність колективу підприємства і його керівництва по створенню безпечних умов роботи, які включають найрізноманітніші витрати підприємства, що забезпечують нормативне функціонування.

Для цього можна використати формулу

$$S = S_1 + S_2 + S_3, \quad (6)$$

де S_1 - вартість витрат за звітний період на пристосування і пристрої, що забезпечують міцність і стійкість конструкцій або споруд під час будівництва або, монтажу; витрати на облаштування засобів охорони праці і інших пристро-

сувань, що забезпечують безпеку робіт на висоті; вартість пристроїв і пристосувань для захисту працівників від дії небезпечних виробничих чинників; витрати на індивідуальні засоби захисту;

S2- витрати на проведення навчання з охорони праці;

S3- заробітна плата працівників служби охорони праці.

Матеріальні наслідки від нещасних випадків на виробництві характеризують матеріальні втрати колективу у зв'язку з недосконалістю охорони праці. Їх підраховують таким чином:

$$Z1+Z2+Z3+Z4+Z5+Z6, (7)$$

де Z1- витрати на оплату лікарняних листів по непрацездатності внаслідок виробничого травматизму і профзахворювань;

Z2- витрати на відшкодування заробітку;

Z3- витрати на виплату одноразових посібників;

Z4- компенсація додаткових витрат, пов'язаних з нещасним випадком;

Z5- витрати на відшкодування морального збитку;

Z6- доплати за несприятливі умови робіт і спецхарчування.

Усі витрати визначаються по відповідних статтях бухгалтерського обліку.

Основними джерелами статистичної інформації при оцінці стану умов і безпеки праці в організаціях являються: матеріали бухгалтерської звітності; звіт про потерпілих при нещасних випадках; матеріали колективного договору.

Вказані матеріали можуть бути зіставлені з аналогічними даними споріднених організацій або показниками за попередні періоди часу роботи конкретно узятій організації. [1, 2, с.36-40].

Таким чином, використовуючи підходи в оцінці економічної ефективності від заходів по охороні праці, можна зробити деякі висновки і пропозиції.

Оцінка стану охорони праці в організації повинне здійснюватися за допомогою визначення соціального і економічного ефектів заходів по поліпшенню безпеки життєдіяльності.

Соціальний ефект повинен знаходити прояв в зниженні рівня виробничого травматизму і професійної захворюваності, економії матеріальних витрат на поліпшення охорони праці найнятих робітників.

Результати аналізу розмірів збитку, що наноситься підприємству виробничим травматизмом і професійними захворюваннями, необхідно використати в практиці управління охороною праці для планування першочергових заходів по створенню безпечних і нешкідливих умов праці, економічного обґрунтування рішень, що приймаються.

Література

1. Безпека життєдіяльності : підручник / під ред. проф. Э.А. Арустамова. – 11-е видавництво, перераб. і доп. - М.: Видавничо-торгова корпорація "Дашков і К0", 2007. - 476 с.

2. Безпека життєдіяльності : Підручник для внз / Л.А.Михайлов, В. П. Соломин та ін. - СПб: Пітер, 2005. - 302 с.
3. А.В. Комірів. "Безпека і охорона праці" №1, 2008 [Електрон.ресурс]. - Електрон. дан. (1 файл). - Режим доступу : <http://www.biota.ru/publish/magazine/article/303>.
4. Графкіна М.В., Михайлов В. А., Нюнин Б.Н. Безпека життєдіяльності : підручник / під ред. Б.Н. Нюнина. - М.: ТК Велби, Вид-во Проспект, 2007. - 608 с.
5. Занько Н.Г., Малаян К.Р., Русак О. Н. Безпека життєдіяльності : підручник, 12-е видавництво, перераб. і доп. / під ред. О. Н. Русака. - СПб.: Видавництво "Лань", 2007.- 672с.
6. Маринченко А.В. Безпека життєдіяльності : Навчальний посібник. - М.: Видавничо-торгова корпорація "Дашков і КО", 2007. - 360 с.
7. Хван А. Безпека життєдіяльності :Учбове пособие.- Ростов-на-Дону:Феникс, 2001-349 с.

Скидоненко Н.В.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ СТВОРЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО СЕРЕДОВИЩА

Вступна частина. Розвиток економічних суб'єктів визначається правильним обранням стратегічних орієнтирів з урахуванням загальноекономічних тенденцій розвитку людської цивілізації та вибранням моделі економічного зростання. Вдалих вибір моделей та реалізація економічної стратегії, здатні забезпечити стійке економічне зростання, підвищити конкурентоздатність господарюючих суб'єктів в системі ринкових відносин. В сучасних умовах розвиток науки потребує значних затрат людських та матеріальних ресурсів. Тому актуальним є завдання розробки стратегічних напрямів розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку, оновлення основних виробничих фондів, впровадження нових технологій на основі розвитку науково-технічного прогресу.

Викладення основного матеріалу. Конкурентоспроможність економіки, методи її визначення та зв'язок із динамікою економічного зростання перебуває в центрі уваги економістів та дослідників економічних процесів. Дослідженням природи багатства, його нагромадження, ефективного розподілу та перерозподілу займалися такі вчені як У.Петті, А.Сміт, Д.Рікардо, К.Маркс, Ж.Б.Сей, Л.Вальрас, А.Маршал, Дж.М.Кейнс, Й.Шумпетер. У другій половині ХХ-го століття було розроблено спеціалізовану теорію економічного зростання Є.Домара, Р.Харрода, Р.Солоу. Одночасно Д.Беллом, А.Турено, З.Бжезинським, А.Тоффлером в руслі теорії цивілізацій розробляється ідея розвитку на засадах формування постіндустріального, інформаційного суспільства. Розробці моделей економічного зростання з людським фактором приділили такі вчені як Р.Лукас, П.Ромер, Д.Ромер, Ф.Агійон і П.Хоувіт, Дж.Гроссман і Е.Хелпман.

На початку 50-х років ХХст. зростає інтерес до проблеми економічного зростання. У цей період конкретизували проблеми економічного розвитку, створювали моделі економічного зростання з метою пошуку оптимального співвід-